

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Innspill til ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken

Det vises til brev datert 21.11.2018 om invitasjon til å komme med innspill og bidrag til arbeidet med en ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken.

Oppdal kommune ser med stor interesse på arbeidet som nå gjøres. Oppdal har et stort mangfold av kulturminner i både privat og offentlig eie. Av spesielt interessante kulturminner og -miljø kan følgende nevnes:

- Skandinavias største gravfelt fra yngre jernalder.
- Et svært stort antall spor etter jakt og fangstkulturen i fjellet, spesielt villreinfangst.
- Et utvalgt kulturlandskap (Klevgardan 2018).
- Seterdaler med aktiv drift og godt ivarettatte kulturlandskap.
- Kongevegen over Dovrefjell med tilhørende vernede fjellstuer.
- Et av landets største fangstgropsystem med omkring 350 graver i et og samme system
- En av Midt-Norges største konsentrasjoner av kullgroper.

I tillegg har Oppdal et svært høyt antall godt bevarte tømmerhus grunnet et tørt innlandsklima som er svært godt egnet til ta vare på denne typen bygg.

Oppdal kommune håper meldingen adresserer følgende tema:

Kulturminner og næring: Oppdal kommune ser på det som viktig at mulighetene for å kunne kombinere næringsutvikling og kulturminner er godt ivarettatt gjennom støtteordninger, rammer og forvaltning. Muligheten til å la folk oppleve kulturminner gjennom blant annet formidling, bruk og besøk bidrar til økt støtte for vern. Balansegangen mellom tilgjengelighet for offentligheten og private eieres mulighet til inntjening er et interessant tema som bør omhandles.

Kulturminner og miljø: Stortingsmeldingen bør omhandle påvirkningen klimaendringer og global oppvarming har på kulturminner. Hvilken påvirkning har økt nedbør, flom, skred, tørke og et mer uforutsigbart vær på kulturminnene, og hvordan skal kommunene og private eiere tilpasse seg et klima i stadig endring for å ivareta kulturminnene?

Kulturminner og finansiering: styrkingen av Kulturminnefondet må fortsette for å ha insentiv som er sterke nok til at kulturminner i privat eie ivaretas. Spesielt kulturminnefondets tilskudd til kurs for å ivareta og styrke gamle håndverksteknikker bør styrkes ytterligere.

Videre bør meldingen omhandle finansiering av arkeologiske utgravninger. Utgraving av arkeologiske funn som er i statlig eie bør ikke innebære urimelig store kostnader for grunneier. Kostnadene ved arkeologiske utgravninger bør ikke være til hinder for nydyrking og aktivitet i landbruket, dette må dekkes i sin helhet av offentlige midler. Videre må SMIL-midlene i større grad enn i dag kunne brukes på verneverdige bygg. Det er også viktig at SMIL-midlene ikke er begrenset til kun aktive bruk, ettersom det finnes et stort antall objekter som er interessante i et kulturminnehensyn og som ikke er tilknyttet aktive bruk. Tilskudd utløser en stor egeninnsats i form av arbeidsinnsats og egne midler.

Kulturminner, kulturlandskap og landbruk: Styrking av små og mellomstore bruk styrker kulturlandskapene og ivaretar historien om hvordan kulturlandskapet og landskapet i Norge er blitt til. Økonomiske virkemidler må derfor rettes inn med mål om å styrke de små- og mellomstore brukene i et landskapshensyn. Fradeling av landbrukseiendom til fritidsformål er også noe meldingen med fordel bør adressere, da dette er tilfelle i mange fjellkommuner med attraktive hytteområder. I et landskapsperspektiv er ivaretagelsen av det biologiske mangfoldet også viktig. Her er små- og mellomstore bruk viktig. Utvalgte kulturlandskap (UKL) og landbrukets betydning som forvalter av landskapene må vies plass i meldinga.

Kulturminner og kompetanse: Det økonomiske grunnlaget til spesialiserte fagmiljø innen gamle håndverksteknikker må sikres for at historien, tradisjonene og håndverket blir ivarettatt for fremtidige generasjoner. Det bør derfor legges til rette for kurstilbud i ulike gamle håndverksteknikker relatert til ivaretagelsen av gamle objekt og bygningsmasser. Disse miljøene kan med fordel knyttes til skolene, jamfør skolebesøk på fortidsminneforeningens Vøienvolden gård på Sagene i Oslo. Det må være et utdanningstilbud innen tradisjonelt håndverk med geografisk spredning, gjennom for eksempel fagskoler. I denne sammenhengen er det viktig at det legges til rette for å utvikle kompetanse lokalt. Kompetansebehovet for kulturminner i kommunene bør også adresseres i meldingen.

Immaterielle kulturminner: Immaterielle kulturminner kan med fordel gis mer plass enn stortingsmeldingen fra 04/05. Historier, håndverk, musikk, ritualer, tradisjoner, matoppskrifter og gjøremåter er eksempler på immaterielle kulturminner som lokalt ofte ivaretas av frivilligheten. Jamfør UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven.

Innspillet er utarbeidet administrativt med medarbeidere fra fagområdene kultur, landbruk og miljø og byggesak.

Med hilsen

Sjur Vammervold
Kulturkonsulent

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og innehar ingen signatur.